

INGLIZ TILINI O'QITISH METODIKASI

Savranboyeva Shaxriniso Xosilboy qizi
Samarqand chet tillari instituti, filologiya va tillarni
o'qitish ingliz tili yo'nalishi 1-kurs talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqola ingliz tilini o'qitish metodikasiga bag'ishlangan bo'lib, zamonaviy ta'lim tizimlarida til o'rganish jarayonini samarali tashkil etish uchun zarur bo'lgan metodlar, usullar va strategiyalarni tahlil qiladi va an'anaviy, kommunikativ, interaktiv va texnologik metodlar haqida batafsil ma'lumot berilgan. O'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, baholash jarayoni va o'qituvchining roli ham muhim ahamiyatga ega ekanligi ta'kidlangan. O'qituvchilar uchun o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish va darslarni shunga mos ravishda tashkil etish zarurligi ko'rsatib o'tilgan. Ushbu maqola, ingliz tilini o'qitish jarayonini yanada samarali qilish uchun amaliy tavsiyalar va yo'nalishlar taqdim etadi.

Kalit so'zlar: ingliz tili o'qitish metodikasi, an'anaviy metodlar, o'quv dasturlari, kommunikativ yondashuv, interaktiv ta'lim platformalari.

Аннотация: Данная статья посвящена методике преподавания английского языка, анализируются методы, приемы и стратегии, необходимые для эффективной организации процесса изучения языка в современных образовательных системах, а также подробно описаны традиционные, коммуникативные, интерактивные и технологические методы. Было отмечено, что важное значение имеют также повышение мотивации учащихся, процесс оценивания и роль преподавателя. Показана необходимость учета преподавателями индивидуальных особенностей учащихся и соответствующей организации занятий. В этой статье представлены практические рекомендации и направления, которые помогут сделать процесс обучения английскому языку более эффективным.

Ключевые слова: методика преподавания английского языка, традиционные методы, образовательные программы, коммуникативный подход, интерактивные образовательные платформы.

Abstract: This article is devoted to the methodology of teaching English, analyzes the methods, methods and strategies necessary for the effective organization of the language learning process in modern educational systems and traditional, communicative, interactive and technological methods are detailed. It was noted that increasing the motivation of students, the assessment process and the role of the teacher are also important. The need for teachers to take into account the individual characteristics of students and organize lessons accordingly was shown. This article

provides practical recommendations and directions for making the English language teaching process more effective.

Key words: English language teaching methodology, traditional methods, educational programs, communicative approach, interactive educational platforms.

KIRISH

Ingliz tilini o'qitish metodikasi, o'quv jarayonida o'quvchilarning tilni o'zlashtirishini ta'minlash uchun mo'ljallangan usullar, strategiyalar va texnikalardan iboratdir. Bu metodika, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish jarayonini samarali tashkil etish, ularning qobiliyatlarini rivojlantirish va tilni amaliyotda qo'llash imkoniyatlarini yaratishga qaratilgan. Ingliz tilini o'qitish metodikasining asosiy maqsadi, o'quvchilarga tilni o'rganish jarayonida qiziqish uyg'otish, ularning motivatsiyasini oshirish va tilni o'zlashtirishni osonlashtirishdir. Ingliz tilini o'qitishda bir qator metodlar mavjud. Ular orasida an'anaviy metodlar, kommunikativ metodlar, interaktiv metodlar va texnologik metodlar mavjud. An'anaviy metodlar, asosan, grammatikani o'rganishga va so'z boyligini oshirishga qaratilgan. Bu metodlar, ko'pincha, o'qituvchining darsda faol ishtirok etishi va o'quvchilarning passiv o'rganishiga olib keladi. Biroq, bunday metodlar, o'quvchilarning tilni amaliyotda qo'llash qobiliyatini rivojlantirishda samarali emas.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODOLOGIYASI

Kommunikativ metodlar, o'quvchilarning tilni amaliyotda qo'llashiga qaratilgan. Bu metodlar, o'quvchilarga real hayotdagi vaziyatlarda tilni qo'llash imkoniyatini beradi. O'quvchilar, dars davomida turli rollarda ishtirok etishadi, suhbatlar o'tkazishadi va tilni amaliyotda qo'llashga o'rganadilar. Bunday metodlar, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish jarayonini tezlashtiradi va ularning kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantiradi. Interaktiv metodlar, o'quvchilarning dars jarayonida faol ishtirok etishini ta'minlaydi. Bu metodlar, o'quvchilarning bir-biri bilan muloqot qilishini, fikr almashishini va birgalikda muammolarni hal qilishini rag'batlantiradi. Interaktiv metodlar, o'quvchilarning o'zaro hamkorligini oshiradi va ularning tilni o'zlashtirish jarayonini yanada samarali qiladi. Texnologik metodlar, zamonaviy texnologiyalarni o'qitish jarayonida qo'llashni o'z ichiga oladi. Bu metodlar, multimedia materiallari, onlayn resurslar va interaktiv dasturlarni o'z ichiga oladi. Texnologik metodlar, o'quvchilarga tilni o'rganishda yangi imkoniyatlar yaratadi va ularning qiziqishini oshiradi. Bunday metodlar, o'quvchilarning o'z-o'zini o'rganish qobiliyatini rivojlantiradi va ularning mustaqil ishlashiga yordam beradi.[6]

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Ingliz tilini o'qitish jarayonida o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish muhim ahamiyatga ega. O'quvchilarning motivatsiyasi, ularning tilni o'zlashtirish jarayonida muvaffaqiyatga erishishlari uchun zarurdir. O'qituvchilar, o'quvchilarning qiziqishini

oshirish va ularni o'rganishga rag'batlantirish uchun turli xil usullarni qo'llashlari kerak. Masalan, o'quvchilarga qiziqarli va amaliy vazifalar berish, ularning qobiliyatlarini rivojlantirish va muvaffaqiyatlarini taqdirlash orqali motivatsiyani oshirish mumkin. Ingliz tilini o'qitish jarayonida baholash ham muhim ahamiyatga ega. Baholash, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish darajasini aniqlash va ularning muvaffaqiyatlarini baholash imkonini beradi. O'qituvchilar, o'quvchilarning bilimlarini baholash uchun turli xil usullarni qo'llashlari mumkin. Bu usullar, testlar, yozma ishlar, og'zaki imtihonlar va loyiha ishlari kabi turli shakllarda bo'lishi mumkin. Baholash jarayoni, o'quvchilarning o'z-o'zini baholash qobiliyatini rivojlantirishga ham yordam beradi.[3]

Ingliz tilini o'qitish metodikasida o'qituvchining roli juda muhimdir. O'qituvchi, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish jarayonida yo'naltiruvchi va rag'batlantiruvchi sifatida ishtirok etadi. O'qituvchi, o'quvchilarning qobiliyatlarini aniqlash, ularni qo'llab-quvvatlash va o'rganish jarayonida yordam berish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak. O'qituvchining professional malakasi, o'quvchilarning muvaffaqiyatiga bevosita ta'sir qiladi. Ingliz tilini o'qitish jarayonida o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish ham muhimdir. Har bir o'quvchi o'ziga xos qobiliyatlari, qiziqishlari va o'rganish uslublariga ega. O'qituvchilar, o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olib, darslarni tashkil etishlari kerak. Bu, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish jarayonini samarali qiladi va ularning muvaffaqiyatini oshiradi. Ingliz tilini o'qitish metodikasi, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish jarayonini samarali tashkil etish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarni o'z ichiga oladi. [7]

O'qituvchilar, turli metodlar va usullarni qo'llash orqali o'quvchilarning qobiliyatlarini rivojlantirishlari va ularning motivatsiyasini oshirishlari mumkin. Ingliz tilini o'qitish jarayonida baholash, o'qituvchining roli va o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish ham muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy ta'lim tizimida ingliz tilini o'qitish metodikasi, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish jarayonini samarali tashkil etish uchun muhim vosita hisoblanadi. O'qituvchilar, o'quvchilarning qobiliyatlarini rivojlantirish va ularning motivatsiyasini oshirish uchun turli xil metodlar va usullarni qo'llashlari zarur. Bu jarayon, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish darajasini oshirish va ularning kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Ingliz tilini o'qitish metodikasi, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish jarayonini samarali tashkil etish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarni o'z ichiga oladi. O'qituvchilar, turli metodlar va usullarni qo'llash orqali o'quvchilarning qobiliyatlarini rivojlantirishlari va ularning motivatsiyasini oshirishlari mumkin. Bu jarayon, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish darajasini oshirish va ularning kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.[1]

Shu bilan birga, ingliz tilini o‘qitish jarayonida o‘qituvchining roli juda muhimdir. O‘qituvchi, o‘quvchilarning tilni o‘zlashtirish jarayonida yo‘naltiruvchi va rag‘batlantiruvchi sifatida ishtirok etadi. O‘qituvchi, o‘quvchilarning qobiliyatlarini aniqlash, ularni qo‘llab-quvvatlash va o‘rganish jarayonida yordam berish uchun zarur bo‘lgan bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi kerak. O‘qituvchining professional malakasi, o‘quvchilarning muvaffaqiyatiga bevosita ta’sir qiladi. Ingliz tilini o‘qitish metodikasi, o‘quvchilarning tilni o‘zlashtirish jarayonini samarali tashkil etish uchun zarur bo‘lgan bilim va ko‘nikmalarni o‘z ichiga oladi. O‘qituvchilar, turli metodlar va usullarni qo‘llash orqali o‘quvchilarning qobiliyatlarini rivojlantirishlari va ularning motivatsiyasini oshirishlari mumkin. Bu jarayon, o‘quvchilarning tilni o‘zlashtirish darajasini oshirish va ularning kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Zamonaviy ta’lim tizimida ingliz tilini o‘qitish metodikasi, o‘quvchilarning tilni o‘zlashtirish jarayonini samarali tashkil etish uchun muhim vosita hisoblanadi.[5]

O‘qituvchilar, o‘quvchilarning qobiliyatlarini rivojlantirish va ularning motivatsiyasini oshirish uchun turli xil metodlar va usullarni qo‘llashlari zarur. Bu jarayon, o‘quvchilarning tilni o‘zlashtirish darajasini oshirish va ularning kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Ingliz tilini o‘qitish metodikasi o‘quvchilarning tilni o‘zlashtirish jarayonini samarali tashkil etish uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu tahlil ingliz tilini o‘qitish jarayonida o‘quvchilarning muvaffaqiyatini baholash, o‘qitish metodlarining samaradorligini aniqlash va o‘qituvchilarning pedagogik yondashuvlarini o‘rganishga qaratilgan. O‘quvchilarning ingliz tilini o‘zlashtirish darajasi turli xil metodlar orqali o‘lchanadi. Test natijalari, so‘rovnomalar va darslarda ishtirok etish darajasi bu jarayonda muhim rol o‘ynaydi. O‘quvchilarning testlardan olingan o‘rtacha ballari yillik o‘sish bilan birga tahlil qilinadi. Masalan, o‘quv yilining boshida olingan ballar va oxirida olingan ballar o‘rtasidagi farq o‘quvchilarning tilni o‘zlashtirish darajasini ko‘rsatadi. Shuningdek, so‘rovnomalar orqali o‘quvchilarning o‘qitish jarayoni haqidagi fikrlari yig‘iladi. Bu fikrlar o‘qituvchilarga o‘quvchilarning ehtiyojlarini yaxshiroq tushunishga yordam beradi va darslarni yanada samarali tashkil etish imkonini beradi.[5]

O‘qitish metodlarining samaradorligini baholash uchun muvaffaqiyat darajasi va qoniqish darajasi o‘rganiladi. Muvaffaqiyat darajasi o‘quvchilarning darslarda ishtirok etish, uy vazifalarini bajarish va imtihon natijalari orqali o‘lchanadi. O‘quvchilarning darslarda faol ishtirok etishi, o‘z fikrlarini ifoda etishi va guruh ishlarida ishtirok etishi ularning tilni o‘zlashtirish darajasini oshiradi. Qoniqish darajasi esa o‘quvchilarning o‘qitish jarayonidan qoniqishini o‘lchashga qaratilgan. O‘quvchilar o‘qituvchilarning uslublari, darslarning qiziqarli va samarali o‘tishi haqida fikrlarini bildirishadi. Bu ma’lumotlar o‘qituvchilarga o‘z metodlarini takomillashtirishga yordam beradi. O‘qituvchilarning pedagogik yondashuvlari ham o‘quv jarayonining samaradorligiga ta’sir qiladi. O‘qituvchilarning malaka darajasi va usullar xilma-xilligi tahlil qilinadi.

O'qituvchilarning malaka oshirish kurslarida ishtirok etishi, yangi metodlarni o'rganishi va amaliyotda qo'llashi o'quvchilarning muvaffaqiyatiga bevosita ta'sir qiladi. O'qituvchilarning darslarda qo'llaniladigan usullari va innovatsion yondashuvlari ham muhim ahamiyatga ega. Interaktiv darslar, guruh ishlari, o'yinlar va zamonaviy texnologiyalarni qo'llash o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va tilni o'zlashtirish jarayonini yengillashtiradi. Statistika tahlil o'quv jarayonining samaradorligini baholash va takomillashtirish uchun muhim vosita hisoblanadi. O'quvchilarning muvaffaqiyatini oshirish, ta'lim sifatini yaxshilash va o'qituvchilarning pedagogik yondashuvlarini rivojlantirishga yordam beradi. O'qitish metodikasini doimiy ravishda tahlil qilish va yangilash orqali ingliz tilini o'qitish jarayonini yanada samarali qilish mumkin.[8]

Ingliz tili darslarini samarali o'tkazish, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish jarayonini tezlashtirish va ularning qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Darslarni samarali o'tkazish uchun bir nechta asosiy tamoyillarni hisobga olish lozim. Birinchidan, dars rejasini puxta tayyorlash zarur. O'qituvchi darsning maqsadini aniq belgilab olishi va o'quvchilarning ehtiyojlarini inobatga olishi kerak. Dars davomida o'quvchilarning qiziqishini saqlab qolish uchun turli xil faoliyatlar va metodlardan foydalanish muhimdir. Masalan, interaktiv o'yinlar, guruhli muhokamalar va rolli o'yinlar darsni qiziqarli va samarali qiladi. Ikkinchidan, o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirish uchun turli xil materiallardan foydalanish kerak. Kitoblar, audio va video materiallar, onlayn resurslar va mobil ilovalar o'quvchilarning tilni o'zlashtirish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. O'qituvchi darsda yangi so'zlar va iboralarni o'rgatishda kontekstual yondashuvni qo'llashi lozim, bu esa o'quvchilarga yangi bilimlarni amaliyotda qo'llash imkonini beradi. Uchinchidan, dars davomida o'quvchilarning fikrlarini tinglash va ularga o'z fikrlarini ifoda etish imkoniyatini berish muhimdir. O'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifoda etishlari, savollar berishlari va bir-birlari bilan muloqot qilishlari kerak. Bu, o'z navbatida, ularning o'z-o'zini ifoda etish qobiliyatini rivojlantiradi va o'zaro muloqot ko'nikmalarini oshiradi. To'rtinchidan, darsni baholash va o'quvchilarning yutuqlarini kuzatish ham muhimdir. O'qituvchi o'quvchilarning qobiliyatlarini baholash uchun turli xil metodlardan foydalanishi mumkin, masalan, testlar, yozma ishlar yoki og'zaki imtihonlar. Bu orqali o'quvchilar o'z yutuqlarini ko'rishlari va o'zlarini yanada rivojlantirish uchun kerakli yo'nalishlarni belgilashlari mumkin. Shuningdek, o'qituvchi o'z bilim va ko'nikmalarini doimiy ravishda yangilab borishi kerak. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar va metodlarni o'rganish, o'qituvchining professional rivojlanishiga yordam beradi va darslarni yanada samarali o'tkazishga imkon yaratadi. Natijada, ingliz tili darslarini samarali o'tkazish uchun o'qituvchi dars rejasini puxta tayyorlashi, turli xil materiallardan foydalanishi, o'quvchilarning fikrlarini tinglashi va darsni baholashni unutmasi lozim. Bu tamoyillarni hisobga olish orqali o'quvchilar tilni o'zlashtirish

jarayonida muvaffaqiyatga erishadilar va ingliz tilida erkin muloqot qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar.[4]

XULOSA

Ingliz tilini o'qitish metodikasi, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish jarayonini samarali tashkil etish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarni o'z ichiga oladi. O'qituvchilar, turli metodlar va usullarni qo'llash orqali o'quvchilarning qobiliyatlarini rivojlantirishlari va ularning motivatsiyasini oshirishlari mumkin. Bu jarayon, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish darajasini oshirish va ularning kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Ingliz tilini o'qitish metodikasi, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish jarayonini samarali tashkil etish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarni o'z ichiga oladi. O'qituvchilar, turli metodlar va usullarni qo'llash orqali o'quvchilarning qobiliyatlarini rivojlantirishlari va ularning motivatsiyasini oshirishlari mumkin. Bu jarayon, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish darajasini oshirish va ularning kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Zamonaviy ta'lim tizimida ingliz tilini o'qitish metodikasi, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish jarayonini samarali tashkil etish uchun muhim vosita hisoblanadi. O'qituvchilar, o'quvchilarning qobiliyatlarini rivojlantirish va ularning motivatsiyasini oshirish uchun turli xil metodlar va usullarni qo'llashlari zarur. Bu jarayon, o'quvchilarning tilni o'zlashtirish darajasini oshirish va ularning kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Harmer, J. (2007). *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Longman.
2. Ur, P. (2012). *A Course in Language Teaching: Practice and Theory*. Cambridge University Press.
3. Richards, J. C., & Schmidt, R. (2010). *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*. Pearson Education.
4. Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching*. Pearson Education.
5. Scrivener, J. (2010). *Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching*. Macmillan Education.
6. Nunan, D. (1991). *Language Teaching Methodology*. Prentice Hall.
7. Thornbury, S. (2006). *How to Teach Speaking*. Pearson Education.
8. Celce-Murcia, M. (2001). *Teaching English as a Second or Foreign Language*. Heinle & Heinle.
9. Ellis, R. (2003). *Task-based Language Learning and Teaching*. Oxford University Press.
10. Krashen, S. D. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Pergamon Press.

11. Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching* (5th ed.). Pearson Education.
12. McDonough, J., & Shaw, C. (2013). *Materials and Methods in ELT: A Teacher's Guide*. Wiley-Blackwell.

